

Om Guds eviga nådaval

Knappt finnes det i Skriften en lära, vilken har haft så olika verkningar på människor, som läran om Guds eviga nådaval, allt eftersom den blivit rätt eller falskt uppfattad. Den är ett skarpt svärd - missförstådd, kan den förskräckligt pina och mörda själar, rätt förstådd, kan ingenting giva en härligare och väldigare tröst i syndanöd och anfäktning. Här har mången, då han förstått vår eviga utkorelse i Kristus, med stor tröst och glädje förundrat sig över den så länge fördolda skatten och över sin egen blindhet, att han icke förr sett den, icke sett i denna lära annat än mörker och förskräckelse. Här har mången instämt med sångaren: »Jag läste, vad Anden skrivit, men tydde själv det ut. Och vad till livs var givet, blev mig ett dödsbeslut.»

Varvid skulle jag tryggare och saligare vila mitt svaga, oroliga hjärta, än vid »Guds eviga nådaval i Kristus? Vem och vad skulle jag tro i all den förbistring av tankar, ingivelser och känslor, som ut- och inifrån så beständigt göra hjärtat ovisst och oroligt? Vid de många stridiga rösterna inifrån, de mångahanda lärdomsvädren utifrån, vart skulle jag fly, om icke till Gud, bedjande: Du evigheternas Fader, all världens skapare och människosläktets upphov och Frälsare, du som var, som är och som skall bliva ifrån evighet till evighet, vad har du beslutit om detta löfte, om vår frälsning och salighet? Därpå, blott därpå skall till slut allting bero, Guds eviga nådaval, Guds eviga vilja och råd om vår salighet måste bliva den djupaste grunden för min tro.

Men huru skulle jag kunna veta, vad Gud i sitt hjärtas djup hyser, i sitt evighetsråd beslutit, om han icke själv sagt oss det? Huru skulle jag våga själv tänka och döma något om så höga och förborgade ting? »Vem skulle jag tro om Gud mer än Gud själv?» Men huru trygg talar icke den, som blott säger efter, vad Gud sagt förut! Därför skola vi blott efterse, vad Skriften säger, och bedja Gud om nåd att kunna se det och tro det.

Vi uppehålla oss icke därmed, att i Skriften talas även om många nådaval, som icke egentligen röra vår salighet - såsom att Gud utvalde Abraham och hans säd till ett särskilt egendomsfolk, inom vilket hans ord skulle bevaras och världens Frälsare födas; att för samma ändamål Jakob utvaldes framför Esau, David och hans hus framför Sauls; att de tolv apostlarna utvaldes till Kristi förnämsta vittnen, och att Paulus »utkorades till att bära hans namn inför hedningarna» o.s.v. Nej, vi tala här om *Guds eviga nådaval till vår salighet*. Men detta nådaval omtalas även i *tvenne* olika hänseenden uti den heliga skrift.

Det är mycket vanligt, att, så snart fråga väckes om nådavalet, man genast tänker på *enskilda personers* utkorelse till salighet, vilken, då den rätt uppfattas, grundas på Guds *förtutseende* - och då far man genast i höjden och svävar omkring i mörka, hemlighetsfulla rymder, utan grund och fäste. Detta är ett orätt och skadligt sätt att betrakta nådavalet, vilket sätt, om man icke i tid återvänder, kan medföra förtvivlan och död. Nej, Skriften har även en annan lära om Guds nådaval. Den skola vi först betrakta. Sedan skola vi ock se, huru man bör rätt och hälsosamt bruka läran om Guds förtutseende och den *enskildes* utkorelse till salighet.

Det första och det, som för oss är viktigast att känna och betrakta i denna fråga, är *den allmänna utkorelsen, hela det mänskliga släktets utkorelse i Kristus*. Därom talar Paulus i Ef. 1: 3, 5 och 11 på följande sätt:

Välsignad vare Gud och vår Herre Jesu Kristi Fader, som har välsignat oss med all andlig välsignelse, i det himmelska, i Kristus, såsom han har utvalt oss i honom före världens grundläggning, att vi skulle vara heliga och ostraffliga inför honom, och i kärlek förut bestämt oss till barnskap hos sig, genom Jesus Kristus, efter sin viljas välbehag sin härliga nåd till pris, med vilken han har benådat oss i den älskade ... I honom hava vi ock fått arvslott, förut bestämda efter dens beslut, som verkar allt efter sin viljas råd.

Se nu här, huru aposteln talar om Guds eviga nådaval i Kristus: »Såsom han har utvalt oss i honom före världens grundläggning... efter sin viljas välbehag, sin härliga nåd till pris... I honom hava vi ock fått arvslott, förut bestämda efter dens beslut, som verkar allt efter sin viljas råd.»

I dessa sista ord bör noga märkas skillnaden emellan hans beslut och hans viljas råd. Efter hans beslut är hela människosläktet utvalt i Kristus till salighet; men efter hans viljas råd är en viss väg till denna salighet för människorna utstakad. Han »verkar allt efter sin viljas råd».

Se nu här Guds eviga nådaval! Då Gud, den allena vise, rättfärdige och barmhärtige, skaparen och Fadern, av vilken allt vad från fader kommer i himmelen och på jorden har sitt namn, såg förut i sin eviga allvetenhet, huru hans avbild, människan, hans ädla och fria skapelse, med hela sitt släkte, skulle falla utur godheten, däruti hon genom egen lydnad och rättfärdighet kunde behålla sig, huru hon skulle förlora Guds avbild och störta sig i evig död och fördömelse, uppfylld med den gamle ormens gift och såld under synden; då beslöt han, förrän han utsläppte detta betydelsefulla släkte ur sin skapande hand, att själv sörja för dess frälsning, att giva det en medlare, som skulle i sin person hava både mänskligheten och gudomen i oupplöslig förening sammanfattade.

Han »utvalde oss i Kristus» förrän världens grund var lagd. Av den gudomliga rättfärdighetens lag kunde icke en bokstav eller prick eftergivas; lika omöjligt kunde det fallna släktet fullgöra lagen; det kunde icke giva vad det icke mer hade kvar, nämligen sann rättfärdighet och helighet; nu skulle antingen Guds uppsåt med människans skapelse bliva om intet och hans livs son, hans avbild och barn, bliva evigt förlorad, eller ock skulle Gud själv upptänka ett råd till människans frälsning. Då förbarmade han sig över oss, i sin egen fria kärlek, »efter sin viljas välbehag, sin härliga nåd till pris», och bestämde till vår frälsning sin egen älskade Son, det eviga och självständiga Ordet; vilken ock av lika barmhärtighet och kärlek villigt åtog sig att bliva människornas broder och salighetshövding - att själv bliva människa och i sin mandom, med lagens uppfyllande och dödens utstående, återförvärva det förlorade, återinsätta oss i godheten och å nyo upprätta Guds avbild i oss genom sig själv. »Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son.» Han blev en »människoson» för att frälsa det, som var förtäppt. »Såsom genom en överträdelse fördömelse kom över alla människor, så har ock genom en rättfärdighet rättfärdiggörelse till liv kommit över alla människor. Ty såsom alla dö i Adam, så skola ock alla i Kristus göras levande; och såsom vi hava burit den jordiskas bild, så skola vi ock bära den himmelskas bild» (Rom. 5; 1 Kor. 15).

Detta var Guds »eget fria nådaval», efter hans »egen viljas välbehag». Vårt genom fallet iråkade elände var väl en tillfällig anledning för Gud att bevisa sin innerliga barmhärtighet på sitt fallna människosläkte, men icke någon förbindande orsak; ty de änglar, som syndade, voro i ett lika stort elände; men »änglar tager han sig ju icke an, utan Abrahams säd tager han sig an» (Ebr. 2:16). Det var ett nådaval. Icke heller var Gud därför förbunden att frälsa oss, emedan vi blivit bedragna av satan, såsom blindheten stundom föregivit; ty Adam och Eva hade nu tillräckligt både ljus och krafter att göra frestaren motstånd. De visste Herrens dom: »När du äter därav, skall du döden dö»; och de hade lika lätt kunnat lyda, som de kunde överträda sin Faders bud. Nej, här var ingen annan grund till vårt nådaval än Guds egen fria, oberoende kärlek; såsom Kristus säger: »Så älskade Gud världen.» Huru man än söker, kan man icke finna annat skäl än detta: »han älskade, därför älskade han». Vi komma icke längre. Så beskriver Gud sig själv i 2 Mos. 33:19: »Jag skall vara nådig mot den jag vill vara nådig emot och skall förbarma mig över den jag vill förbarma mig över.»

Så säger ock här aposteln: »Han har utvalt oss i Kristus efter sin egen viljas välbehag.» Ingen bad honom, ingen förtjänade det; det var hans egen viljas välbehag. Här är en guldgruva! Vår salighet, vår utkorelse i Kristus är Guds eget fria beslut och hans egen gärning, »efter hans viljas välbehag». Skriften säger: »Gud gör allting för sin egen skull.» Han, »för vilkens skull allting är, och genom vilken allting är», har så behagat besluta, att det fallna människosläktet skulle vara hans barn genom Kristus. Han har »förut bestämt oss till barnskap hos sig», genom Jesus Kristus, »efter sin viljas välbehag, sin härliga nåd till pris».

Vad vill man säga därom? När Gud behagar göra något, vem kan hindra honom? Vem kan stå emot hans vilja? Det heter därför nådaval, utkorelse. Du tycker, att det är alltför mycket, att du skulle vara Guds barn; du är alldeles ovärdig därtill; men vad vill du göra? Det är Guds egen viljas välbehag! Vad vill man säga emot Guds viljas råd? Den ena gången beslutar han skapa världar, många som sand; den andra gången beslutar han skapa åt sig barn på jorden och att, när de fallit för fiendens frestelser, upprätta dem genom en frälsare. Han beslutar att genom en dyr återlösning göra dem åter till barn, så fördärvade och ovärdiga de än befinnas. Vad vill man säga därom? Det är allt Guds viljas fria behag. Han gör allting för sin egen skull. Detta är nådavalets väldiga tröst.

Här måste jag dock se, att Guds nåd och kärlek är fri och oberoende av oss; såsom Paulus säger i Rom. 9 om utkorelsen, då han tager exempel av tvillingbarnen Jakob och Esau och säger: »Förrän barnen voro födda, och de varken hade gjort gott eller ont - på det att Guds uppsåt enligt utkorelsen skulle äga bestånd, icke på grund av gärningar, utan av den kallandes behag - vart det sagt till modern: Den äldre skall tjäna den yngre.» Så ock här: förrän vi voro skapade, förrän världens grund var lagd, då vi varken hade gjort gott eller ont, utvalde Gud oss i Kristus till barn och arvingar av den eviga saligheten. Visst är i denna utkorelse det väldigaste dunderslag från himmelen över alla gärningars förtjänst inför Gud.

Visst borde vi en gång vakna vid det åskslaget från vår inbillning, att Guds nåd skulle vara beroende av oss, vår fromhet eller våra gärningar. »Såsom han har utvalt oss i Kristus före världens grundläggning.» Vi komma då något för sent med våra förtjänster. O, en evig nåd!

Men aposteln säger: »Han har utvalt oss i Kristus» - »Gud är kärlek», men icke en sådan kärlek, som kunde overse med synden eller efterskänka något av sin heliga rättfärdighets krav; därför har han upptäckt ett råd, varigenom både hans rättfärdighet och hans barmhärtighet skulle tillfredsställas, nämligen genom en man, uti vilken vi skulle befinnas heliga och ostraffliga inför lagen. »Det som lagen icke kunde åstadkomma, i det han var försvagad av köttet, det gjorde Gud, då han sände sin Son etc. Den, som icke visste av synd, har Gud för oss gjort till synd, på det att vi skulle varda Guds rättfärdighet i honom - till förbannelse för oss, på det vi skulle ärva välsignelsen.»

Härav se vi, att vårt eviga nådaval icke grundar sig på någon overseende kärlek hos Gud; ty »överträdelsen skulle varda förtagen och synden betäckt och skulden försonad och den eviga rättfärdigheten framhavd» (Dan. 9: 24), mycket mindre på någon vår egen förtjänst, dygd eller värdighet; ty vi lågo, såsom Skriften säger, i vårt blod, då förbarmaren gick framom oss och varkunnade sig (Hes. 16), utan helt och hållet på Kristus, den osynlige Gudens avbild, förstfödd före all skapelse, Guds evige och enfödde Son efter Anden, men efter köttet Davids Son, Människosonen, kvinnans säd, den andre Adam.

Honom, den store medlaren mellan Gud och människor, har det kostat mycket att nedbryta skiljemuren, försona synden, tillfredsställa rättfärdigheten och återvinna åt oss den förverkade barnarätten och det förstörda arvet. Det kostade den käre Herren ganska mycket, då han i över trettio år var en träl för vår skull, för att förlossa oss ifrån djävulens våld och förvärva en rättfärdighet, som i alla våra levnadsår skulle gälla för alla våra dagliga synder och orenheter, det kostade honom »starkt rop och tårar», svett och blod; men han vann ock därmed en förlossning, som hos Gud evigt gäller. Sedan han efter Guds eviga råd var gjord till synd för oss, sedan Herren »kastade allas våra synder uppå honom», har han icke fått den ringaste eftergift på vårt oändliga skuldebrev, utan har måst betala allt; men därför säger ock aposteln, att han »tog bort handskriften, som låg oss i vägen, och fastnaglade den vid korset». Där stannade våra synder och all lagens förbannelse. Och såsom våra synder voro gjorda till Kristi egna, så blevo ock hans förtjänst, rättfärdighet och dygder våra.

Han är »Herren vår rättfärdighet». Gud ser nu hela det mänskliga släktet i Kristus inneslutet och därför i Kristus försonat, i Kristus rättfärdigt, i Kristus heligt, ostraffligt och gott. Men Lammet har varit slaktat ifrån världens grundläggning (Upp. 13:8), nämligen för Guds ögon. Detta är grunden, varför Gud allt ifrån begynnelsen har hushållat med människors barn såsom en försonad Gud, en nådig och huld Fader, som med innerlig barmhärtighet sökt sina förlorade söner och med kärlek omfamnat dem, så snart de velat återkomma. Så förklarade sig Herren Gud redan för Moses, då denne satt uti stenklyftan på berget för att se hans härlighet: »Herren, Herren! - en Gud, barmhärtig och nådig, långmodig och stor i mildhet och trofasthet, som bevarar nåd mot tusenden, som förlåter missgärning och synd» etc. (2 Mos. 34).

Detta är ju Guds allmänna nådaval i Kristus, som omfattar alla människobarn på jorden; ty efter Guds uppsåt är ingen utesluten; Gud vill göra alla saliga. Högtidligt betygar han själv: »Så sant jag lever, jag har ingen lust till den ogudaktiges död, utan om han omvänder sig, skall han leva. Gud vill, att alla människor skola bliva frälsta och komma till sanningens kunskap.» »Gud vill icke, att några skola förgås, utan att alla skola vända sig

till bättring. Han är alla människors frälsare.» Därför befallde Kristus sina apostlar: »Gån ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen» o.s.v. (1 Tim. 2: 4; Rom. 11: 32; 2 Petr. 3: 9; Mark. 16:15). Här är således ingen åtskillnad; här är icke någon viss person, något visst folk eller släkte på jorden utvalt, utan denna utkorelse är allmän, omfattar alla släkter och alla människor, judar, hedningar, turkar, kristna, katoliker, lutheraner, korteligen, alla människor, onda och goda, trogna och otrogna, ogudaktiga och fromma, fattiga och rika, höga och låga, man och kvinna, med ett ord: hela människosläktet. Så lydde det eviga nådavalets förkunnelse: »Uti din säd, som är Kristus, skola alla släkter på jorden varda välsignade.»

Men att Gud utvalt oss i Kristus innebär vidare, att vi blott uti honom bliva för Gud täcka och utvalda. »Den som har Sonen, han har livet; den som icke har Guds Son, han har icke livet» (1 Joh. 5:12); »i ingen annan är frälsningen, ty det är icke något annat namn under himmelen bland människor givet, i vilket vi skola bliva frälsta» (Apg. 4:12). Därför är det Guds viljas råd, att »alla allestädes skola bättra sig» och tro i ende Sonens namn, och att alla, som mottaga honom, skola varda saliga; men den, som icke tror, icke har Sonen, skall varda fördömd, såsom Kristus uttryckligen säger: »Jag är dörren, jag är vägen; ingen kommer till Fadern utan genom mig» - »såsom han har utvalt oss i honom före världens grundläggning».

Märk: i honom - icke utan honom. Gud har ingen förbindelse till oss utom i Kristus, sin älskade Son, vilken han givit oss till frälsning, och vilken helgade sig själv för oss. Gud utom Kristus är icke barmhärtig mot syndare, utan strängt rättfärdig efter sin heliga lag. Det är endast i Kristus, som han med nåd undfår syndare. Den, som vill hava Guds nåd och vänskap, skall på ingen annan väg finna den, utom i Kristus. Detta var Guds »viljas råd», Guds eviga förutbestämmelse. Det är detta, som aposteln Paulus så starkt driver i det underliga, mörka och bekymmersamma 9:e kap. av Romarbrevet. Och som detta kapitel är ett av de viktigaste i bibeln uti frågan om nådavalet, men därjämte innehåller de mest bekymrande ord för dem, som icke förstå det, så vilja vi något närmare betrakta detta kapitel.

Det första, som gör oss apostelns eljest dunkla ord så tydliga och klara, är, att man vet, vad som sysselsatte hans hjärta och tankar, när han skrev dem. Och blott jag vet, vad han tänkte och kände, då förstår jag ock, vad han talade. Han har just börjat kapitlet med att förklara, vad som alldeles uppfyllde hans hjärta, när han skrev detta; och strax efter detta hemlighetsfulla kapitel, i de första verserna av det 10:e, återkommer han till samma hjärteutgjutelse. Han säger sig nämligen hava en »stor sorg och oavlåtligt kval i sitt hjärta för sina bröder av Israel». Varför? - »Ty», säger han, »jag bär dem vittnesbörd, att de hava nit för Gud, men icke visligen; ty då de icke förstå Guds rättfärdighet, utan söka att upprätta sin egen rättfärdighet, hava de icke blivit Guds rättfärdighet underdåniga.» Mot den oändligt, envisa självrättfärdighets- strävan visste aposteln intet bättre råd, än att ställa för dem Guds fria, eviga och orubbliga utkorelse, mot vilken det icke är värt att strida.

Det smärtade honom så innerligt att se dem, som »voro israeliter, vilka barnskapet (från begynnelsen) tillhör och härligheten och förbunden och lagstiftningen och gudstjänsten och löftena, och vilka fäderna tillhöra, och från vilka Kristus är efter köttet». Att se dessa, de heliga fädernas barn, även då de hade det allvarligaste nit om Gud och sökte rättfärdigheten, likväl gå till evig förtappelse, blott därför att de icke voro Guds rättfärdighet i Kristus underdåniga, utan ville själva tillkämpa sig rättfärdighet genom egna gärningar; det var honom ett sådant »oavlåtligt kval i hans hjärta», att han ock »önskade, att han vore förbannad från Kristus» om det kunde hjälpa dessa hans bröder till salighet. I detta sitt bekymmer möter han dem nu på följande sätt: I sen på eder utkorelse efter köttet; I menen: Vi äro Abrahams barn, det utvalda släktet, vi hava lagstiftningen och gudstjänsten och löftena - skulle icke vi varda saliga, då skulle Gud rygga sitt förbund med oss. Men nej, Guds ord till eder hava ändå icke blivit om intet; »ty - icke äro alla de israeliter, som härstamma från Israel; icke äro de Guds barn, som äro barn efter köttet, utan de, som äro barn efter löftet, de räknas för säd» (v. 6-8).

Sen på Guds utkorelse: utav Abrahams söner utvalde Gud endast löftets son, Isak, till arvinge: »genom Isak skall säd uppkallas efter dig». Av Isaks söner, Jakob och Esau, utvalde Gud, »förrän barnen voro födda, och de

varken hade gjort ont eller gott», den yngre framför den äldre till arvinge av det stora löftet, såsom det är skrivet: »Jakob älskade jag, men Esau hatade jag», d. ä. Esau utvalde jag icke. I sen således, att Guds utkorelse är fri; den skedde här, »förrän barnen voro födda, och de varken hade gjort ont eller gott, på det att Guds uppsåt enligt utkorelsen skulle äga bestånd, icke på grund av gärningar, utan av den kallandes nåd (v. 11). Vad skola vi då säga? Icke kan väl orättvisa finnas hos Gud? Bort det! Ty till Moses säger han: Jag skall förbarma mig över den, över vilken jag förbarmar mig och vara barmhärtig mot den, mot vilken jag är barmhärtig. Då Gud är nådig mot någon, erfar denne ett oförskyllt förbarmande, och Gud gör därmed ingen orätt mot andra, såsom Kristus säger, att vingårdsmannen svarade dem, som hade »burit dagens tunga och hetta» och därför knorrade över hans godhet emot dem, som kommit i elfte timmen: »Min vän, jag gör dig ingen orätt - må jag icke göra, vad jag vill med det, som är mitt? Eller ser du med ont öga, att jag är god?» Och då tillägger Kristus: »Alltså skola de sista vara de första, och de första de sista; ty många äro kallade, men få utvalda» (Matt. 20).

Nu gör aposteln en slutsats: »Alltså beror det icke av någons vilja eller löpande, utan av Guds barmhärtighet» (v. 16). Han vill säga: Det hjälper icke att vilja själv tillkämpa sig saligheten, på vad väg man behagar, efter sin egen vilja och med eget löpande. Gud gör salig, vem han vill. Det beror på Guds fria utkorelse. Detta är ett bekymrande ord; men aposteln dröjer ändock att giva lösningen på gåtan. Han anför ett ännu mer bekymrande exempel: »Skriften säger till Faraos: Just därtill har jag uppväckt dig, att jag skall bevisa min makt på dig, och att mitt namn skall varda förkunnat på hela jorden. Alltså förbarmar han sig över vilken han vill, och vilken han vill förhärda han» (v. 17, 18).

Här väntade sig aposteln, att hans läsare icke längre skulle uthärda med detta »hårda tal», utan resa sig upp och svara: »Varför gör han då ännu förebråelser? Ty vem kan stå emot hans vilja» (v. 19)? Men aposteln viker icke en hårsman undan, utan svarar ännu lika obevekligt: »O människa, vem är du, som vill tvista med Gud? Icke säger väl verket till sin mästare: Varför gjorde du mig så? Eller har icke krukmakaren makt över leret till att av samma massa göra ett kärl till heder, ett annat till vanheder?» Alldeles såsom ville han säga: Du skall vara nöjd, evad Gud har ämnat dig till salighet eller till fördömelse. Kan något vara mer förkrossande för den stolta självrättfärdigheten hos Adams barn? Och sannerligen, om Gud ingen nåd bevisar, utan endast vedergäller oss efter förtjänst, så är han däruti endast rättfärdig. Han gör oss ingen orätt, »vi kunna icke svara honom ett mot tusende», om han vill gå till rätta med oss.

Men aposteln åter upptager sitt anförda exempel av Faraos och förklarar, vad dessutom historien hos Moses vittnar, att »Gud med stor långmodighet har fördragit vredens käril, som» - endast genom egen framhårdande obotfärdighet - »voro tillredda till förtappelse», att Herren icke hastigt förgjorde denne sin hårdnackade fiende, utan med många upprepade varningar, med landsplågor och underverk gav honom starka maningar till bättring, men när allt var förgäves, när »Faraos tillslöt sitt hjärta» (2 Mos. 8: 32), då föll äntligen rättfärdighetens dom: »Jag skall förhärda Faraos hjärta» (2 Mos. 7:3), jag skall nu göra honom till ett varningstecken för hela världen, på vilket andra skola lära frukta mig. »Fördenskull har jag skonat dig» - jag förgör dig icke i hast, utan låter dig leva och länge strida emot mig - »att min kraft» genom desto flera tecken och under »må uppenbaras för dig och mitt namn varda förkunnat på hela jorden» (2 Mos. 9:16). Och allt detta, säger aposteln, skedde därför, att han skulle »uppenbara sin härlighets rikedom över sin barmhärtighets käril, vilka han förut har berett till härlighet» (v. 23). Detta är nu innehållet av apostelns mest bekymrande ord om utkorelsen.

Äntligen giver han själv lösningen på allt, som han härmed velat säga, då han i v. 30, 31 och 32 uttryckligen förklarar: »Vad skola vi då säga? Jo, att hedningarna, som icke foro efter rättfärdighet, hava fått rättfärdighet, nämligen rättfärdigheten av tro, och att Israel, som for efter rättfärdighetens lag, icke har kommit till rättfärdighetens lag. Varför? Därför att det icke skedde av tro, utan såsom av lagens gärningar; ty de stötte sig mot stötestenen.» Se nu här, vad utkorelsen gör! Gud har utvalt trons väg, icke gärningarnas; Gud har utvalt »löftets son», icke »tjänstekvinnans». När då någon söker att med gärningar, fromhet och Guds tjänande vinna hans nåd, så blir det honom alltför svårt, ja, alldeles omöjligt; Gud har utvalt trons barn. Det hjälper icke att

strida emot Guds utkorelse. Ty då går det så, att den, som »farit efter rättfärdighet, icke kommer till rättfärdighet; och den som icke farit efter densamma, han erhåller den, när han mottager den av »tro». Den äldre sonen, som »alltid tjänat fadern och aldrig överträtt hans bud», får icke ett kid; och den, som förslösat sitt arv med skökor, får den gödda kalven, när han en gång i sin blygsel återvänder och mottager nåd som nåd. »De första varda de sista, och de sista de första.» Visst kan en så underlig regering uppröra himmel och jord! Icke kan man undra, att de, som »burit dagens tunga och hetta», de som på det strängaste späkt sin lekamen och försakat världens lustar, mödat och plågat sig med Guds bud och goda gärningar, och till slut skola se publikaner och skökor, som levat vilt och fritt i synden, »ingå i himmelriket förr än de», ingå i evangeliets och trons frihet, frid och fröjd och redan berömma sig av en fullkomlig rättfärdighet och vittnesbörd om barnskapet - den yppersta klädnaden och ringen - då däremot de själva, så allvarliga och uttröttade med idelig tjänst som de äro, ännu sakna denna rättfärdighet och detta vittnesbörd.

Icke kan man undra, att sådana uppröras till bitterhet och knorrande mot en så underlig regering. Men vad hjälper? Det var så beslutat i Guds råd, förrän världens grund var lagd. Det är icke gott att strida med denne Herren, som »uppmätte himmelen med spann och fattade jordens stoft i en skäppa»! Han är oss alltför stor och mäktig och »har nycklarna till döden och dödsriket», »den som upplåter, och ingen tillsluter, och som tillsluter, och ingen upplåter.» Han förbarmar sig över vem han vill. Det beror icke av någons vilja eller löpande, utan av Guds barmhärtighet, vem som skall varda salig. Han utväljer vem han vill; och nu har han behagat utvälja dem, som tro på ende Sonens namn, och icke dem, som vilja själva förvärva himmelen. Detta är Guds eviga utkorelse. Han har utvalt oss i Kristus, blott i Kristus, förrän världens grund var lagd.

Den, som icke giver akt på utkorelsen, utan arbetar och spjärnar och stöter huvudet mot bergväggen där ingen dörr är, kommer aldrig igenom, utan måste till slut, då han som allvarligast farit efter rättfärdigheten, emottaga det avvisande svaret: »Tag det, som är ditt», det, som du själv förtjänat, och gå! Huru hårt det än lyder, säger dock Skriften så. »Driv ut tjänstekvinnan och hennes son; ty tjänstekvinnans son skall icke ärva med den frias son» (Gal. 4:30). »Alla de, som hålla sig till lagens gärningar, äro under förbannelse» (kap. 3:10).

Sedan Gud utvalt oss i Kristus och givit oss sin Son i marter och död, för att försona våra synder och återskaffa oss saligheten, så gäller för honom ingenting i himmelen eller på jorden, utom hans ende Sons blod och lydnad; så brinner hans nitälskan för Sonens ära såsom en stor eld, som uppfyller hela världen, av vilken allt förtäres, som reser sig däremot, om det ock vore den allra största helighet. Kom aldrig inför Gud, om du icke kommer i hans älskade Sons klädnad; ty eljest blir han dig en förtärande eld. Kom aldrig för Gud i ditt eget namn! Försök aldrig att vinna hans nåd på annat sätt än uti »den älskade»! Du är till äventyrs allvarlig uti din gudaktighet, du beder flitigt och brinnande, du ångrar bittert dina synder, du vakar och strider emot dem, du gör många goda gärningar; allt detta är gott och vackert; men, gör och var allt detta goda ännu mer, och du blir ändå fördömd - det hjälper icke! Så länge det icke allt blivit dig såsom »avskräde», och Kristus, Kristus allena blivit all din rättfärdighet och tröst. Sådant gör utkorelsen.

Ack hören, alla I,
Det finns ej nåd vid Sinai!
Blott hos Guds Lamm, vår Frälsare,
där är förlåtelse.

Detta är nu det viktigaste att veta om utkorelsen, och detta är huvudsaken i Rom 9:e kap. Såsom vi nu funnit, talas där visserligen om Israels utväljande till Guds egendomsfolk (v. 6-13) samt om hedningarnas upptagande i Guds nådeförbund (v. 24-36); men såsom vi sett av apostelns egen förklaring, var det icke hans egentliga syftmål att omtala särskilda folks och personers utväljande, utan sådant har han anfört endast såsom exempel på Guds fria utkorelse. Huvudsaken, som aposteln ville framställa, är, att Gud har utvalt trons väg och icke gärningarnas, Kristus och icke oss, Kristi förtjänst och icke vår. Här är icke grek och jude, omskärelse och

förhud, utan - Kristus allt och i alla - i vilken allena vi äro benådade; såsom han har utvalt oss i honom före världens grundläggning. Amen, Amen.

Det, som vi här haft att betrakta, var först: Guds hjärtas egen och egentliga vilja och uppsåt, varigenom han i Kristus utvalde människosläktet till salighet - eller Guds allmänna nådaval, varuti alla människor äro inneslutna; det andra var: Guds viljas råd, varigenom han bestämde en viss väg till denna salighets åtnjutande, nämligen genom tron på Jesus Kristus. Även detta Guds viljas råd tillhör hans allmänna nådaval; »ty här är icke jude och grek, omskärelse och förhud». Men emedan människorna förhålla sig olika mot detta Guds viljas råd, så uppkommer även ett enskilt och personligt nådaval, varigenom vissa människor äro utvalda till salighet, och andra äro »redan dömda» till den eviga döden. Att även detta enskilda nådaval är evigt, grundar sig endast på Guds förutseende, varigenom han av evighet förutsett, huru var och en skulle förhålla sig mot den kallande nåden, och har tecknat alla våra dagar i sin bok, »förrän någon av dem hade kommit» (Ps. 139:16).

Om detta Guds förutseende och därav följande enskilda nådaval talar aposteln i Rom. 8: 28-30 på följande sätt: *Vi veta, att för dem, som älska Gud, samverkar allt till det bästa, för dem, som äro kallade efter hans uppsåt. Ty dem, som han har förut känt, har han ock förut bestämt, att de skulle vara lika med hans Sons bild, på det att han må vara den förstfödde bland många bröder. Och dem han har förut bestämt, dem har han ock kallat, och dem han har kallat, dem har han ock rättfärdiggjort, och dem han har rättfärdiggjort, dem har han ock förhärligat.*

Här hava vi först att finna det falska i den meningen, att Gud skulle hava, utan avseende på människornas förhållande, bestämt somliga till salighet och andra till fördömelse. Vi hava redan förut sett, huru Skriften är full av vittnesbörd därom, att »Gud vill ingen syndares död, utan att var och en vänder sig till bättring och lever», men att han i sitt eviga råd beslutit, att människan skulle såsom en fri varelse stå ett prov och välja mellan livet och döden. Den friheten, varigenom hon nu kan efter behag hålla Guds lag och undfly synden, har hon i Adams fall för alltid förlorat. Hon är köttslig, såld under synden. Men det är vid det provträdet, Kristus, som hon nu står sitt prov, nämligen i den stund, då hon erfar Andens kallelse till nådens bröllop.

Kristus säger, att då bjudningen gick ut: »Kommen, ty allt är nu redo!» men de bjudna gingo bort, den ena till sitt jordagods, den andra till sin köpenskap o.s.v., då föll rättfärdighetens dom: »Ingen av dem skall smaka min måltid.» Om det trädet, på vilket vingårdsherren förgäves sökte frukt, säger den milde förebedjaren: »Låt det stå ännu detta år, till dess jag har fått gräva omkring det och göda det; kanske det då skall bära frukt; men i annat fall må du framdeles hugga bort det.»

Av sådana Herren Kristi ord synes, att det är först sedan bjudningen eller grävandet omkring trädet gått förut, som den avgörande domen faller; att det är blott genom denna bjudning, genom detta grävande, som människan sättes i en förmåga, den hon icke förut hade, att välja mellan livet och döden, och att hon först då avgör sitt eviga väl eller ve.

Men nu säger aposteln, att Herren i sin eviga allvetenhet förutsett, vilka som skulle mottaga nåden; ordet betyder icke utsett, utan förutvetat, förutsett. Och efter detta förutvetande har han redan av evighet förut bestämt dem att bliva lika hans Sons bild, varpå sedan framställdes en viss nådens ordning, nämligen att dessa till evigt liv förut bestämda först kallas, sedan rättfärdiggöras och äntligen förhärligas. O, en evig tröst! Dem, som Gud förutsett, skola mottaga nåden och vara evangelium lydiga, har han redan av evighet bestämt till sitt rikes arvingar med en otrygglig utkorelse och skall icke förbise dem, icke bortglömma dem, utan skall bestämt kalla dem och föra dem till sitt härliga rike. De skola aldrig kunna förgås, ingenting skall kunna »skilja dem från Kristi kärlek, varken liv eller död, nöd eller trångmål, de ting, som äro, eller de ting, som skola komma, eller höghet eller djuphet - ingenting skall skilja dem ifrån Guds kärlek, som är i Kristus Jesus, vår Herre». Så har aposteln talat i följd av denna utkorelse.

Men när nu Kristus säger, att många äro kallade, som icke äro utvalda - vilka ock »tro till en tid, men i frestelsens stund avfalla» - ja, att ock den orene anden kan hava farit ut, men återkomma och, »när han finner huset ledigt, sopat och prytt, går åter in där med sju andra andar, som äro värre än han själv, och den människans sista varder värre än det första», då fråga vi: Varför har Gud också kallat sådana, som han såg icke skulle bliva bestående i sanningen, eller som icke alls skulle mottaga den? Det förklarar han själv i avseende på Farao. De skola bliva till tecken, till varningsexempel, på vilka andra skola lära att frukta Herren, att räddas för säkerhet, lättsinne, förmånenhet och nådens förakt.

Gud regerar icke människornas ande med allmakten, utan med nådens medel, med sanningens vapen, med ord och exempel, som verka på förståndet och viljan. Därav kommer, att många bliva kallade, som icke äro utvalda; att även exempel skola finnas på dem, som en gång hava blivit »upplysta och smakat det goda Guds ord och den tillkommande världens krafter, blivit delaktiga av den helige Ande, men på nytt för sig korsfäst och bespottat Guds Son» och därmed fullbordat den synd mot den helige Ande, som gör, att de »omöjligt åter kunna förnyas till bättring» (Ebr. 6). Så skall man lära att frukta Herren såsom en Gud, som är helig, som icke låter gäcka sig, utan är lika stor i sin straffande rättfärdighet som i sin nåd och barmhärtighet.

Så bör det ock förstås, när aposteln säger: »Vilken han vill förhärda han» (Rom. 9); och när Kristus säger: »Ingen känner Fadern utom Sonen och den, för vilken Sonen vill uppenbara det» (Matt. 11: 27). Man kan fråga: Således vill han icke uppenbara det för alla? Svar: Kristus förklarar själv, i samma kapitel, för vilka han icke vill uppenbara det, då han säger: »Jag prisar dig, Fader, att du har dolt detta för visa och kloka och uppenbarat det för enfaldiga» (v. 25). Det är på inga vissa personer, utan på ett visst förhållande mot sanningen, som hans vilja syftar. Dessa visa och kloka, d. ä. självkloka och inbiliska, som icke vilja låta Herren lära sig, utan resa sig upp emot sanningen och mästra hans ord, förkastande både hans varningar och hans nåd - det är för dessa han icke vill uppenbara det. Det är en Farao, som med uppsåtlig ondska står emot Herrens vilja och råd och förhärda sitt hjärta emot alla varningar - det är en sådan, som han vill förhärda. Efter sitt hjärtas egen s.k. »förutgående» vilja brinner Herren av idel kärleksnitälskan och vill ingenting högre, än att en Farao förödmjukade sig under hans mäktiga hand, att dessa »visa och kloka» bleve barn inför honom och mottog sanningen, på det han måtte få göra dem gott; men efter sin viljas råd kan han icke bruka sin allmakt på människornas ande. När de icke vilja höra hans ord och böja sig för honom, då fordrar rättfärdigheten, att förblindelsens och förhärdelsens dom övergår dem - dem till straff och andra till varning.

Så säger Frälsaren gråtande: »Jerusalem, Jerusalem, hur ofta har jag ej velat församla dina barn, liksom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar, men - I haven icke velat!» Märk: jag har velat; men I haven icke velat! Och hans hjärta blöder därvid, han gråter; men domen kunde likväl icke ändras. Huru ohygglig är icke den tanken, att Gud, utan avseende på människans förhållande, skulle hava bestämt vissa till en evig förtappelse! Huru hädsk är icke den meningen, att när Gud utsänder evangeliets allmänna bjudning: »Vänden eder till mig, så värden I saliga, alla världens ändar!» »Den som törstar, han komme, och den, som vill, han tage livets vatten för intet» etc., han likväl skulle hava förut bestämt några för fördömsen, efter ett eget hemligt råd, och skulle liksom säga vid sig själv: Jag skall väl låta bjuda alla, jag skall utvärtas med mitt ord kalla dem alla till mitt rikes delaktighet, men i mitt hjärta tänker jag det icke om alla, utan det är min enskilda vilja, att större delen av dem, som jag genom ordet kallar, skola varken varda upplysta eller omvända, utan min vilja är, att de skola varda fördömda, fastän jag annorlunda förkunnar min vilja. Detta vore ju att tillskriva Gud en falskhet - varifrån Gud oss bevara! Så se vi, huru viktigt det ordet är, som aposteln här brukar: »förut känt».

Detta är nu det viktigaste av ordets lära om nådavalet. Visserligen kan ett förvetet sinne ännu uppkasta många frågor i detta djupa ämne, och djävulen kan på det gruvligaste anfakta och kringföra själar med sådana frågor som denna: om de själva äro förutsedda och förut bestämda till saligheten, eller om Guds mening med hedningarna, som icke hava ordet och dylika; men den, som icke vill helt fångas i djävulens snaror, vakte sig här i tid! Gud har uppenbarat för oss allt, som är nödigt till vår salighet; tag *det* till hjärtat, följ *det* och vakta

dig för att forska efter det, som Gud *icke* uppenbarat. Den gamle ormen kan ännu i dag uppväcka lystnad till kunskapens träd, och då blir det så viktigt och så bråttom att utgrunda Guds fördolda hemlighet! Men vakta dig! Följ honom icke längre; ty han vill härmed blott förbrylla och bortvända sinnet ifrån det, som är dig anbefallt, såsom han gjorde med Eva. Du äter och äter döden i dig på kunskapens träd.

När en förveten man frågade Jesus, om *många* eller *få* varda frälsta, fick han det avvisande svaret: »Kämpen för att komma in genom den trånga porten.» Och Luther säger uti företalet till Romarbrevet: »Här är ett mål satt för de förvetna andar, vilka vända sitt förstånd på Guds försyns utrannsakande etc. och därmed störta sig själva, så att de antingen falla i förtvivlan eller låta allt gå vind för våg; men följ du denna epistels ordning; vinnlägg dig först om Kristus och evangelium, att du må känna din synd och hans nåd; därefter om att strida emot synden, såsom uti de sju första kapitlen är lärt. Sedan när du har kommit till det 8:e, under kors och anfäktning, då skall detta och 9:e, 10:e och 11:e kapitlen rätteligen lära dig om Guds försyn och nådaval, huru stor tröst och hugsvalelse däri ligger förvarad.»

Kristus, Guds enfödde Son, som är i Faderns sköte, har uppenbarat för oss sin himmelske Faders vilja och därmed vår utkorelse till det eviga livet, och det med dessa ord: »Bättren eder och tron evangelium.» - »Jag är dörren. Om någon ingår genom mig, skall han bliva frälst.» Och på ett annat ställe: »Detta är dens vilja, som har sänt mig, att var och en, som ser Sonen och tror på honom, skall hava evigt liv.» Detta är det vissa! »Denna är vägen; gå den, evad I viken av till höger eller vänster.»

– C-O Rosenius 1852

© Pietisten 2026

Texterna får användas fritt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

www.pietisten.com